

L'evolució programàtica dels partits catalans, 1980-1992

Bla, bla, bla... i català

Qualsevol programa de govern dibuixa un projecte de país ideal. De 1980 a 1992, tant el PSC com CIU, han escrit durant quatre convocatòries electorals autònòmiques models teòrics que la realitat –i tota mena de conveniències– s'ha encarregat de transformar.

Eren temps de profecies. Hi havia un partit destinat a dirigir un país. Tenia un programa per a les eleccions autonòmiques del 1980. S'anomenava *La Catalunya Nova*. El compendi més perfecte d'allò que el PSC entenia per acció de govern. Fins al punt que teoritzava sobre la seva futura oposició: "CDC és un partit amb el 15% dels vots, la meitat dels que recaptin els socialistes, i el seu somni de partit interclassista i populista representant de la majoria dels catalans creiem que ha quedat esvaït". I més. Parlaven d'una "societat basada fonamentalment en l'opressió i l'exploació, en la insolidaritat i la injustí-

cia". Per canviar-la, proposaven "una estratègia encapçalada pels treballadors que permeti aglutinar al seu entorn la majoria del poble de Catalunya". Els últims havien de ser els primers. Molts dels redactors d'aquell programa electoral, del centenar d'experts dirigits per una delegació de la comissió executiva nacional del PSC –Carles Cigarrán, Eduard Martín Toval, Josep Verde i Aldea, Higin Clotas i Pere Jover–, van assistir el 3 de març de 1980 a la presentació pública del programa electoral als mitjans de comunicació. Allí, Joan Reventós, el candidat socialista, exultant i decidit, abonat pel conjunt de professionals i intel·lectuals més sòlid del país, va

rebutjar un debat amb Jordi Pujol: "amb la colla de segons, estem disposats a tenir un debat amb tots alhora, però no donarem la prioritat a cap d'ells". No hi havia –i ho semblava– cap altre programa ni cap altre govern. No va haver-n'hi fins que al 20 de març del 1980 Jordi Pujol, el corredor de fons, va vèncer per minoria simple.

Només tenia un esbós de programa electoral que, en una boirosa acumulació de candors cívic-sentimentals, reivindicava –pàgina 14– "un món a construir en un univers desencisat". CIU llançava la seva gran profecia: "Nosaltres podem oferir a tots, i també als nostres joves, un món propi a construir, sense aventu-

Programes

Política econòmica

Política educativa

CiU. Eleccions autonòmiques del 1980.

"L'Institut Català de Crèdit (...) exercirà la funció actual del Banc d'Espanya de control i destinació del fons monetari de Catalunya (...), fiscalitzarà les activitats d'institucions financeres que atemptin contra l'interès general de Catalunya."

"Assolir una escola catalana, és a dir que utilitza el català com a vehicle de comunicació en l'àmbit general de l'escola i en la qual les programacions parteixen de la realitat del país."

CiU. Eleccions autonòmiques del 1992.

"Convergència i Unió promourà que l'actuació de les entitats de crèdit a Catalunya sigui tan favorable com sigui possible a l'economia del país (...) amb un respecte absolut a la disciplina de mercat i a l'autonomia de les entitats."

"El sistema educatiu ha de ser un **sistema propi** de Catalunya, arrelat al país (...) que permeti el coneixement i l'adhesió a la identitat nacional de Catalunya, destacant l'estudi de la història i la cultura pròpies (...) tradicions i costums."

PSC. Eleccions autonòmiques del 1980.

"Les tres Caixes garantides per les diputacions provincials (...) Caixa d'Estalvis de Catalunya (...) Girona (...) Tarragona (...) s'integraran, en una primera fase, al sector públic català (...) guiat pels interessos de la Generalitat."

"...lluitar per una escola pública laica, unificada, gratuïta, autònoma i catalana, respectant en peu d'igualtat els drets de tots els ciutadans de Catalunya a la seva llengua i cultura d'origen en la via cap a una escola autogestionària."

PSC. Eleccions autonòmiques de 1992

"Fomentarem que les Caixes d'Estalvis siguin les entitats financeres que col·laboren més directament amb la Generalitat (...) sense perjudicar l'equilibri financer i patrimonial de les Institucions."

"Des del govern de l'estat els socialistes hem desplegat (...) el consens constitucional (...) en educació. Però (...) l'actual govern de la Generalitat no ha aconseguit els objectius que nosaltres ens havíem proposat."

res inútils ni projectes buits de contingut". S'ho imposaven: "Tenim el dret i el deure de fer-ho". Uns quants -molts més després- van decidir que la Generalitat pertanyia al partit de Pujol, però en el llenguatge d'aquells programes es notava que tots -PSC i CIU- havien fet escoltisme, cultura i política d'unitat. Era el deix *kumbaià*.

L'any 1984 CIU i el PSC ja dominen les principals instàncies polítiques de Catalunya i de l'estat espanyol. Per tant, els programes electorals deixen de ser declaracions de bones intencions i esdevenen programes *factibles* de govern. S'arraconen els llargs preàmbuls ideològics. S'ensenya -CIU- feina feta i feina a fer. Es critica -PSC- la feina dels altres i es lloa la feina pròpia, dels ajuntaments fins al govern central.

Les promeses no han de ser molt mentideres. Així que, durant les tres convocatòries electorals autonòmiques següents, els límits ja no es traspassen. Però, fins i tot algunes petites promeses queden arraconades. CIU pretenia crear l'any 1988 una agència catalana de notícies i el PSC demanava una conselleria "per la igualtat"... Tant és. Fa dotze anys, tots teníem dotze anys menys.

Oriol Malló

Política lingüística

Política d'integració

Política territorial

"En tota la política cultural de Catalunya, la Generalitat no ha d'oblidar la comunitat lingüística, cultural i històrica dels Països Catalans. (...) procurarà que coordinin les respectives polítiques i iniciatives culturals."

"És molt possible que (...) persones que avui viuen i treballen a Catalunya desgin tornar al lloc d'origen (...) CiU respecta plenament aquesta opció i no considera que pel fet d'haver viscut a Catalunya hagin de quedar-s'hi forçosament."

"La província ha de desaparèixer, ja que és l'instrument clàssic de l'administració centralista, i (...) no representa les comarques, sinó que, al contrari, va ser creada per ofegar-les."

"Potenciar a través d'un conveni les línies de **col.laboració i cooperació** amb els organismes representatius en matèria lingüística dels **altres territoris de llengua catalana** i la projecció exterior del català."

"La política de benestar social que propugna **Convergència i Unió té com a objectiu fonamental d'aconseguir la millora de la qualitat de vida i de benestar social de tots els ciutadans de Catalunya.**"

"Aquest procés de potenciació de les estructures locals (...) requereix (...) un **redimensionament de les diputacions provincials** que faci possible l'assumpció, per part dels consells comarcals, de les funcions que els corresponen."

"... és bàsic assolir una entesa universal de la llengua dels uns pels altres (els catalano-parlants el castellà -ja realitat avui- i els castellano-parlants el català) de manera que no produeixi fricció l'ús públic de les dues llengües."

"Catalunya és una única comunitat nacional *marcada determinantment* pel fet immigratori i per la situació d'anormalitat en la qual el franquisme ha deixat la cultura catalana."

"...cal abolir la divisió provincial feta per governar Catalunya des del centre i reestablir l'organització territorial per comarques que és l'escaient per a l'autogovern de Catalunya."

"S'emprendran negociacions del govern de la Generalitat amb els governs de les comunitats autònomes de les Illes, del País Valencià i d'Aragó per (...) crear, conjuntament, un Consell Social de la Llengua Catalana."

"El govern de Catalunya (...) ha de fer el pas decisiu i superar per sempre més aquesta situació que viuen alguns dels barris de les nostres ciutats i pobles, amb l'objectiu d'augmentar la qualitat de vida dels seus habitants."

"Les diputacions són (...) òrgans (...) que donen força al sector local excessivament esmicolat a nivell municipal (...) Caldrà, doncs, adequar les províncies (...) en el nou model territorial de comarques i regions."